

De (h)Anze van 't verbond töt dictee

Kogge Wissemare en döörachter de Kamper-Kogge.

De *(h)Anzedaegen* wöörin dit jöör 't 680 jörig bestaon van de samenwäring tussen andels-steden wörron evierd.

't Anzeverbond . . tegenwoordig als andelsmärk gebruikt veur 't antrekken van toeristen naor de deelnemmende verbonds-steden langes de anzeroute. Van-'t zommer in Kampen van stärt egaon as dudelijke samenwäring tussen Zwolle en Kampen (*as Poorte van Zwolle*). Aoveral waeren tal activiteiten örganiseerd en in Zwolle is 't Zwols Anzedictee döör een onderdeel van.

In 't gebouw van de 150 jöör bestaonde "*Vereniging de Buitensociëteit*"

wier op 19-oktober
't Zwols Anzedictee 2023
e-ollen.

Verenigingsgebouw

Bi'j binnenkomst konnen wi'j koffie of thee alen en kregen der gelieke een ni'je Zwolse lekkernij bi'j. 't Kuukien deur **Van Poorten - Brood & banket** is disse aovend veur 't eerst as ni'je lekkernij onder de name (h)**Anzebrok** introduceerd.

Veur een snaaierd as ikke gien verkeerd dingien . . . toch maer weer een keertien de märkt op een bule vol alen.

Veurdä-j een keertien een plekkien adden evunnen, wazzen steeds onder 't Zwolse . . . **"Val now dood . . . Lèèf ie nog ?"** al een feest van erkenning. Volle gasten a-k nao 't leste Groot Zwols Dictee 2019, niet meer ezien of esproken.

Albert Bartelds – (*Streektaalconsulent bij Overijssel-academie*) nam 't welkom veur zien rëkenink .

Ij vertellen nog èven dät ij al jören an de Oosterlaan wonen, maer nog nooit in 't sociëteitsgebouw wazzen ewest of zels maer van 't bestaon ervan wissen.

*Albert Bartelds
Minke Kraijer*

Ook begonnen Bartelds maer vaste de mensen te bedanken die disse aovend ebben meugelijk emaaft – *Vereniging de Buitensociëteit* – *Simon de Haas Zwolle bv* – *de Zwolse Stadslanderijen* – *Van Poorten-brood & banket* – *PenPoint bv* . . . dan kon dät tenminste niet vergèten wörren.

Want zonder disse ondernemmers wazzen 't anders elemaole niet deur-egaon.

Ij alen iernaop rap börgemeester Peter Snijders naor veuren um em te vraogen de stärt an te kondigen.

Börgemeester **Peter Snijders**, *now zo'n veer jöör börgemeester van Zwolle*, ef donderdagaovend 19 oktober 't stärtsein egöven veur 't **Zwols Anze-dictee**.

En wöörchtig . . . die man sprakken mi'j döör in 't Drents dialect op zo'n makkelijke maniere, dät ij veur mi'j iniens acceptabel wier.

Kiek . . politiek ezien . . bint wi'j mekanders tegenpolen, maer as mense lik 't een prima kerel.

Dät is wat streektalen kunt doen met mensen . .
verbinnen en respecteren!

Snijders zelf sprakken aover bruggen slaon.

*Albert Bartelds
burgemeester Peter Snijders*

In de anloop naor 't dictee a-k nog wel èven aoverwögen em (Snieders) een bettien te plaogen deur em een sneer te gèven in een verwiezink naor **"De Ärdenberg"**, an-'t Groot Wezenland. (*gemeente (h)Ärdenberg is de plase wöör Peter Snijders eerder börgemeester wazzen*) Maer toen ik der wat langerder aover naodachen (*soms doe-k dät*), vonne da-k dät meskien niet mosse doen.

Ik eurden Snijders bi'j de landelijke stärt van de open-Monumentendag 2023 op 't Grote Kärkplein 't Ver-ael " **'t ge-eim van de Wiendraegertoren** " vertellen en dache toen al . . dit is nog niet zo'n kwaoie . . aloewel ij now wel op de plekke wonen die in de Anzetied **"de negen kwaoien"** wier enuumd.

Dus 't negatieve in de Zwolse uitdrukking "**Op zien Ärdenbärgs**" wi-k niet zondermeer op börgemeester Snijders löslaoten. 't Is immers een Drent . . . dus impört, **maer wel iene die ons Nedersaksisch sprèk !**

Döörentegen . . . wie zien ofkomst verloochend . . . verloochend zichzels . . . En as Drent . . . vertellen Snijders ons toch nog wel èven dät 't de Drentenaeren bint ewest die der veur ezögd ebben dät Zwolle stadsrechten ef ekregen.
(**jao dät zal . . . ik ebbe em eerder spreukies euren vertellen**)

En a-j 't dan iens *op de keper beskouwen* is de betekenis van "**alles op zien ärdenbärgs**" misskien wel juist veur een börgemeester.

As veurzitter van de gemeenteraad, mu-j immers steeds maer weer aoverleggen, veurdät zo'n zeugien ongeregeld töt een besluit zol kommen.

't Zol oe beroep maer wèèn !

Maer now 't Anzedictee . .

Börgemeester Snijders wensen iederiene völle succes en dan giet 't lös . . .

Oe z'j 't döt . . döt ze 't, maer bi'j elk dictee krig **Minke Kraijer** 't weer veur mekaere een stellegien knötterige zinnen in mekaere te flansen, die ik een nörmaal mense nooit zo achter mekaere eb euren uutsprèken.

En juist dät ! . . brengen al jören de sfeer . . .
. . . *Wi'j kunnen an 't Minken kommen !* . . .

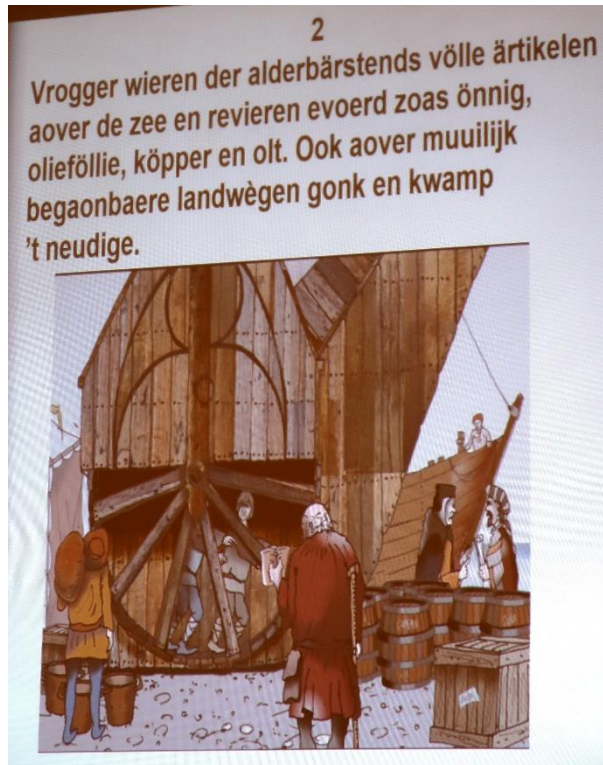
Minke Kraijer

Ik wisse dät Minke nao uitdrukkingen en/of gezegden ef ezöcht die betrekking adden op de Anze. Z'j wollen die gebruiken in 't dictee, maer ef ter niks van kunnen vinnen. Jammer . . want in de Anzetied gonk alle transpört aover Hessenwegen of 't water. En veural in 't märitieme bint ter wel een paer te vinnen. Ie ebben bi'j de stärt van dit Anzejöör in Kampen 't nog kunnen zien **Kogge-Jaegen**. 't Met een lank touw voortsleppen van een koggeskip. En op de Wissemare ston ook nog een **kaapstaonder** op dek, wöormèè 't jaegen kon wörren ondersteund of 't skip tegen de wal kon wörren etrökken. Dus ku-j bèter **spiekers op laag water zuken**, umme ze makkelijkder te vinnen. Of wat dach ie van de **braodspille** . . umme 't ele zakien onder zeil te zetten. Minke ad ons ook nog wel kunnen opzaedelen met de vraoge wat ter altied onder een mast van zo'n koggeskip wier e-legd.

Maer goed dät ef Minke allemaole niet bedach dus mossen wi'j 't doen met :

1^e zinne - *In de Anzetied wier ter van Oost-Nederland töt an Riga naogenog 't zelde espräken en eskröven, naemelijk een Nederduutse taal.*
Of dät now nog zo is mu-j ofwachen.
Allemaole weten wi'j dät Zwollenaeren praoten kunnen as Brugman, maer met annen en voetwärk kommen z'j ook gloepens värre aover de grens.

2e zinne -

Zo de kop wazzen der of
... èèm een kôrte pauze.

Albert Bartelds alen geliek **Herman van Assen** naar veuren die tekst en uutleg zollen gèven aover 't veur disse aovend bedach culinaire gerechien.

De introductie van **het Hanze hapje**. Ik aole 't maer op **'t Anze-appien**, want a-k 't zo op zien ollands eure krieg ik de neiging een slabbegien veur te doen.

Herman van Assen (***Ijsselhoeve***) begonnen trouwens met de uutleg van wat en wie de Stadslanderijen is en bint.

't Precieze ver-ael van de 10% per (h)ectaire terugvloeing naar maatskoppelijke doelen is mi'j niet elemaal dudelijk, maer döör za-k nog wel iens naar vraagen.

De ele zaal ad ondertussen een skaaltien met rooiekool / skaopen-rookwörst / mosterd-dillesaus en een böllegien ies met blauwe musies veur-e-skötteld ekrègen.

OK . . 't wazzen dan miskien een lifläffien, maer **'t gonk ter in as Gods woord in een Olderling**.

En vänders giet 't weer.

3e zinne

De Nederlandse Vaerders en de koopluu
ebben de Zwollenaeren. be-eurlyk völle wänke
bezörgd met un andel.
Op 't Rooijevorenplein wöör een keene
ston, wieren de goederen deur arbeiders
eladen en elöst.

4e zinne

In alle Anzesteden wört 't olde verbond zichbaer in
dit Anzejöör, met bi'jveurbeeld 't Zwols dictee dät
meugelijk is emaeht deur 't familiebedrief van Aty
en Simon de Haas wöörvan zönne Steven
as veerde generasie 't stökkien ef aover-enömmen.
IJ krig dan ookde rèkening van disse aovend.

Naodät de zinnen deur eenieder zelf bint nao-e-keken . . 't ofroepen van wie ef
ter minder dan 10 ? / 20 ? / 30 ? / 40 folten?, . . . wörrn de pepieren
in-e-nömmen en gaot de juryleden in een ampärt kamertien an de gank en krig
't **Trio Concordia** de tied umme met un kunnen de, mensen te vermaken.

gezellige muziek/zang van Trio Concordia.

Ober dörstig !! . . An de bar wazzen 't skienbaer goed vertoeven . . de dames adden 't druk.

De aovend gonk op de priesuutreikingen an.

't Wieren waerachtig een bettien stille in de zaal . . . Minke adde de ere de winnaers naor veuren te roepen en burgemeestr Snijders aoverandigden dan de priezen . . . .

3e _ 48 folten

Hennie Bruggeman

2e _ 45 folten

Yvonne Francke

1e en winnaer van 't ölten Pèperbussien

_ 39 folt

Henk Roerig

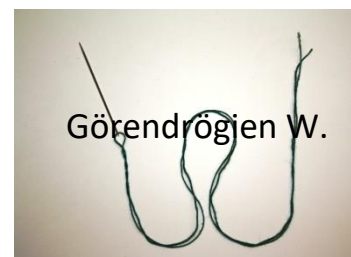

En a-j dan bedenken dät 't ontbrèken van een punt of komma ook al as folt wier beskouwd . . ku-j gerust stellen dät 't dictee elemaol niet zo slecht is emaaft.

't Förmele van de aovend is beurbii'j . . Minke kan weer aosen alen . . de zenuwen laoten wèèn veur wat ze bint (*gierend / lastig en bèverig*) en genieten van muziek en ontspannik.

Maer eerst nog een woord van die gek, *Göendrögien W.*, die aer wollen bedanken veur 't örganiseren van 't Anze-dictee en 't zovölle jören promoten van de Zwolse taal. En umdät z'j nooit 't dictee zollen kunnen winnen. . ook veur aer een ölten Pèperbussien, maer dan met Zwolse sukela.

23 oktober 2023

middagèten, zn., middageten, lunch. Warm eten werd vroeger middageten genoemd omdat het toen de gewoonte was thuis warm te (gaan) eten tussen de middag.

middendeur, bw., doormidden.

middes, 's -, bw., 's middags.

miegempe, zn., mier. Ook: empe, miere.

mien, bez.vnw., mijn. *Dät is mien jässe.*

miende, zelfst. gebr. bez.vnw., de, het mijne.
Dät is de miende.

Miene Belle, zn., stadstyp.

Miene Belle woonde vroeger op het Eiland boven Klokken Manusien. Als ongehuwde moeder maakte zij op de vismarkt de vis schoon, en na afloop van de markt ook nog de kramen. Vaak kocht zij de vis die overbleef en ging ermee langs de deuren.

Of het kwam doordat Miene Belle bij haar klanten aanbelde als zij met haar vis ventte of omdat zij soms oorbellen droeg, het is moeilijk te zeggen waar zij haar bijnaam aan te danken had.

miere, zn., mier. Ook: empe, miegempe.

mierennöst, zn., mierennest.

miete, zn., mijt. mieter, zn., persoon, vent.

Een taoie mieter 'iemand die oud wordt, h volhoudt'.

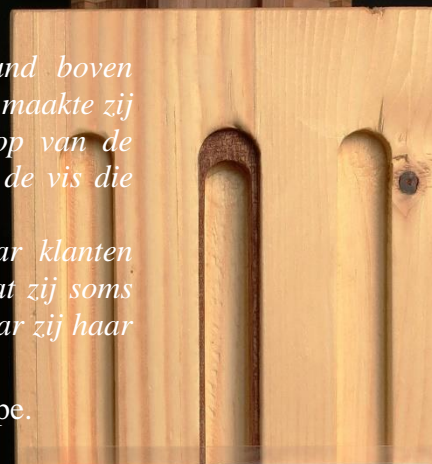
mi'j, pers. vnw., mij. Die slöttel is van mi'j.

min, bn., bw., min, slecht. *Dät is een minne ke*
Een minne poesterd.

Minken, ww. (minken – eminkt), je kunt het Z dictee niet foutloos schrijven.

minsens, bw., minstens.

mis-andelen, ww. (mis-andelen, mis-andeld), mishandelen.

Minke(n) op 't (h)Anzedictee 19 oktober 2023

Minke(n) is in Groot Zwols Dictee in 2014 e-k Minke Kraijer der al iens op an-espröken dät ter, *naor mien idee*, een n'j woord an 't Zwols woordenboek mos wörren toe-voegd.

Te weten 't zwak wärkwoord : **minken**

Dus in tegenwoordige tied :
ik minke, ie minkt, ij minkt en wi'j minken.

In de verlèden tied :
ik minke(n), ie minken, ij minken en wij minken.

Dät zovölle betekenen as: *'t is bi'jkans onmeugelijk 't Zwols-dictee foltloos te skrieven !*

Kenonne . . Wat ef dät mense weer een stellegien ontegelijke rotzinnen an mekaere fantaseert. Die bint niet te snappen . . de logica ontbrèk ge-eel . . laot staon da-j weten wat a-j mut skrieven.

As presentator oe-j der ook niet an mèè te doen, en ku-j ook nooit die ampaerte 1e prijs winnen.

Maer ik adde der nog iene oaver . . Die is veur oe ! . .

As dank veur oe inzet en 't örganiseren van 't Anze-dictee . . alleneg de drank is vervangen deur . . *wöör a-j eigenlijk niet van of kunnen bleiven . .*

Zwols sukela !

Görendrögien W.

Internationale Hanzedagen

Met de samenkomst van Hanzesteden in Zwolle, 311 jaar na de laatste Hanzedagvaart in Lübeck, begon een jaarlijkse traditie van Internationale Hanzedagen. Daarbij is steeds één van de aangesloten steden gastheer. Begonnen met 45 steden uit 5 landen (incl. Venetië), telt de Nieuwe Hanze momenteel 187 steden uit 16 landen. Na de Val van de Muur in 1989 traden ook Hanzesteden uit het vroegere Oostblok toe. Het politieke element van het stedenverbond had vanaf het begin de aandacht: zou een netwerk van steden niet beter werken dan samenwerking tussen staten? Geheel in lijn met de Hanzetraditie wordt ook het economische aspect niet vergeten: op een markt of speciaal congres kan het bedrijfsleven elkaar ontmoeten. Daarnaast zijn de Internationale Hanzedagen vooral een cultureel evenement.

Zwolle ef, deur 't samenkommen van de (h)Essenwegen vanuut Duutslund, de verbinding met de Aoveriesselse Vechte en de Sallandse weteringen die aovergaon in 't Zwärtewater en döördeur een verbinding met de Zuderzee, as **niet lesselstad** een ampärte posisie in-e-nömmen binnen 't Anze-verbond.

Gemeente Zwolle ef 1980 't veurtouw enömmen 't (h)Anzeverbond weer ni'j lèven in te blaozen en der een jöörlijks evenement van te maken en zo de olde Anze-geskiedenis weer onder de andach te brengen.

Een geskiedenis wöör Zwolle wel zien rijke verlejen an ef te danken.

As Zwolle in 2030 de internationale (h)Anzedaegen mag gaon organiseren as anzestad in Nederland . . . mag ik aopen dät Zwolle zich van een goeie kante zal kunnen laoten zien . . . wi'j wonen tenslotte in een prachtige istorische stad.

Komende Internationale Hanzedagen

- 2018 - Rostock (Duitsland)
- 2019 - Pskov (Rusland)
- 2020 - Brilon (Duitsland)
- 2021 - Riga (Letland)
- 2022 - Neuss (Duitsland)
- 2023 - Toruń (Polen)
- 2024 - Gdańsk (Polen)
- 2025 - Visby (Zweden)
- 2026 - Stargard Szczeciński (Polen)
- 2027 - Braunschweig (Duitsland)
- 2028 - Stralsund (Duitsland)
- 2029 - Wismar (Duitsland)
- 2030 - Zwolle (Nederland)

